

SZÉLJEGYZETEK

Irá: Hajdú Vilmos

Az elmúlt két hónap legfontosabb nemzetközi eseménye a kilenc Kommunista Párt képviselőinek lengyelországi értekezlete. Az értekezlet nyilatkozata, a nemzetközi helyzetről rámutat az események rugóira, felelezi a béke és a népek ellenségeit, azok céljait, eszközeit és segítőtársait. Nemcsak pontos elemzést kapunk a második világháború befejezése óta végbement változásokról a nemzetközi élet színterén, de célt és irányt is, hogyan kell sikeresen harcolni a béke táborának a fenyegető veszedelem ellen.

Az értekezlet zavart keltett az imperialista háborús úszítók táborában. A reakció rágalmazó és hazugsághadjáratot indított nemcsak a kommunista pártok, hanem minden demokratikus erő ellen. Ez a hadjárat több irányban folyik. Először azt állítják, hogy újjáélesztették a Komintern-t. Ebben az állításban nincs egy szemernyi igazság sem. A Kommunista Internacionálét 1943-ban a pártok kölcsönös beleegyezésével oszlatták fel. Ugy ahogy az megfelelt az adott történelmi helyzet követelményeinek. Ha most a kommunista pártok visszatérnének a Kominternhez, ez azt jelentené, hogy hátrafelé mennek. A Tájékoztató Iroda nem a Komintern feltámasztását jelenti, hanem csak azt, hogy a jelenlegi helyzetben, amikor a kommunista pártok állanak az országaik nemzeti függetlenségéért folytatott harc élén, — a közös ellenség ellen — szükséges és helyes a tapasztalatok kicserélése és a törekvenség egybehangolása. Az imperialista háborús úszítók veszélyt sejtnek a maguk szándékaira emögött és ezért a nagy hűhó.

Azt is mondják, hogy a kommunista pártok határozata új akadály a béke megteremtésének és csapás az Egyesült Nemzetek Szervezetére. Tudvalevő, hogy az amerikai világuralmi törekvések indították meg a háború után a nemzetközi együttműködést megbomlasztó mesterkedéseket és áskálódnak a béke ellen. Azon pártok összefogása, amelyek a fasismus elleni harc élén állottak, csak hasznára lehet a békének és kárára a háborús úszítóknak.

Végül azt állítják, hogy a kommunisták lemondtak nemzeti politikájukról és a szocialista pártokkal való együttműködésről. Az úgynevezett varsói határozat éppen az imperialista ellenes, demokratikus tábor összefogását hangsúlyozza a nemzeti függetlenség védelmében és csak a jobboldali szocialistákat bélyegzi meg, akik a nemzetközi reakciónak elárulták és eladták hazájuk nemzeti érdekeit.

A jelenlegi kommunistaelenes hadjárat emlékezetünkbe idézi a fasiszta antikomintern egyezmény módszereit. Azoknak, akik ezt irányítják, semmi közük a demokráciához és a népek békéjéhez és biztonságához. A határozat új szakaszt jelent a nemzetközi politikában és a demokratikus és haladó erők ellentámadását az imperialisták terveire ellen. Éppen ez ébresztette fel a világ leigázására törő imperialisták dühét.

Mindezek a kirohanások és rágalomhadjárat nem befolyásolhatják a demokratikus erők összefogását, de bizonyítják, hogy az kiabál, a kiabál, aki nek a háza ég.

Fed-e a valóságot a nyilatkozat elemzése? Ez a lényeg és ezt kell tisztáznunk.

Mit mond a nyilatkozat?

»Mindenekelőtt a szövetségesek táborában már a háború alatt különbség volt, mind a háború céljainak, mind a háború utáni világ berendezés feladatainak megítélésében.«

Az USA és Anglia reakciós körei a háborúban eszközt láttak, hogy megszabaduljanak versenytársaiktól és tovább terjeszkedhessenek. Míg a Szovjet Szövetség és a demokratikus népek harcoltak főnnállásukért és a demokráciáért, annak megszilárdulásáért és a fasizmus felszámolásáért, továbbá olyan feltételekért, amelyek kizárják a német támadás megismétlésének lehetőségét. Ez nyilvánvaló. A háború után ez az eltérés egyrejobban elmélyült, annyira, hogy két ellentétes politika alakult ki. Az egyik a Szovjet Szövetség és a demokratikus országok politikája, amely egyenes folytatása a háborúban követett céloknak. Ez a politika arra törekszik, hogy megteremtse a nemzetközi békét és azon az alapon áll, hogy a két ellentétes rendszer a szocialista és tőkés — még hosszabb ideig áll fenn egymás mellett és lehetséges az együttműködés a kettő között — feltéve, hogy ha mind a kettő betartja a benemavatkozás elvét és teljesíti a vállalt kötelezettségeket. Ismeretes, hogy a Szovjet Szövetség és a demokratikus államok mindmáig betartották adott szavukat. Ezzel szemben az USA és Anglia politikája, amelyhez még néhány állam reakciós kormányzata csatlakozik, egészen más képet mutat. Ez a politika a világ szétszakítására törekszik, háborús viszályok szítására és ellenségeit nem a fasizmusban, hanem a demokráciában látja: a Szovjet Szövetségben, a demokratikus országokban és mozgalmakban. Ez a politika nem ismeri el a vállalt kötelezettségeket, szabadulni akar tőlük, mert akadályozzák világhódító terveinek megvalósítását.

Itt van például az Egyesült Nemzetek Szervezete. A Szervezet kimondott célja a világbéke megteremtése és őrzése. Ennek leghatékonyabb eszközeül az öt nagyhatalom egységét tekintették. Mégis a Biztonsági Tanács megalakulása óta állandósult az imperialista részről indított hajsza az alapelv ellen.

Vagy vegyük a potsdami határozatokat, illetőleg a Németországgal folytatandó politikát, amelynek alapjait a potsdami határozatok jelentik. 1945 júniusa óta az imperialisták egész tevékenysége oda irányult, hogy megakadályozzák Németország demilitarizálását, nácitlanítását és demokratizálását. Szabotálják a jóvátételi szállításokat, kirabolják Németországot és azon vannak, hogy mint egységes államot megszüntessék, földarabolják és esetleg különbékét kössenek a saját maguk által hatalomra emelt egykori hitleristákkal.

Hogy hangzik tovább a nyilatkozat?

»A két ellentétes tábor harca a tőkésrendszer általános válsága tavábbi kiéleződésének, a tőkésrendszer erői gyengülésének, a szocializmus és demokrácia erői gyarapodásának közepette megy végbe.«

A világháborúból az imperializmus meggyengülve került ki, míg ugyanakkor a demokratikus országok és mozgalmak megerősödtek és tért hódítottak. Németország, Japán és Olaszország kiesése érzékeny vesztesége a tőkésrendszernek. Legyengült Franciaország is. Anglia, bár megtartotta birtokait, a gazdaságilag megerősödött Egyesült Államok befolyása alá került.

Ilymódon a tőkésrendszer gazdasági ereje — egészében véve — megcsappant. Ennek ékes bizonyítéka, hogy a háború után két évvel, Amerikát kivéve, a tőkésállamok képtelenek talpraállni és alamizsnát koldulnak a meggazdagodott Amerikától. Ezt mutatja a tizenhat segélyt kérő állam immár bohózatba illő tanácskozása.

A gyarmatokat előntötte a fölszabadító mozgalmak hulláma. A gyarmati népek fegyverrel és sikeresen küzdenek rabszolgartatóik ellen. Ez azt jelenti, hogy az eddig elnyomottak *nem akarnak* tovább rabsorsban élni, *kiszákmányolóik pedig nem tudják* őket az eddigi módon igájukban tartani. Az Indonéziában, Vietnamban folyó hosszadalmas gyarmati háborúk tovább élezik a fennálló válságot és aláássák az elnyomó rendszert.

A demokrácia frontja megerősödött. Az élenjáró ország, a Szovjet-Szövetség katonailag, gazdaságilag és politikailag erősebb lett. Mellette állnak a népi demokrácia egységes országai, amelyek levetették az imperialista láncot és győzve a háborúban, megszabadulva a maguk áruló elnyomóitól, gazdaságilag és politikailag állandóan erősödvé megindultak a szocialista társadalom építésének győzedelmes útján.

A Szovjet-Szövetség népeinek hatalmas erejét jelenti a jelenlegi negyedik ötéves terv megvalósítása. Egyetlen ország sem hoveri ki oly gyorsan a háború okozta sebeket, mint a Szovjet-Szövetség. A népi demokrácia országai napról-napra erősebbekké és egységesebbekké válnak. Ide kell számítanunk még az imperialista országok dolgozó és béket akaró népét, amelyet egyre jobban áthat a demokrácia szelleme és szembe állítja a maroknyi uralkodó érdekcsoporttal. Gondoljunk csak a százezres amerikai sztrájkokra, a franciaországi közlekedési munkások bérharcára, az olaszországi sztrájkokra, a Kommunista Párt választási győzelmére Franciaországban, gondoljunk a görög népre, az arab népekre.

Hogy mennyire jelentős a világ demokratikus közvéleményének ereje, azt éppen az Egyesült Nemzetek jelen nagygyűlése mutatja. Mint ismeretes, Visinszki javaslatokat nyújtott be, amelyek a háborús üszítés megfékezésére, megbüntetésére irányultak, valamint a tavaly elfogadott fegyverkezés csökkentésére és az atomfegyver betiltására irányuló határozat megvalósítását szorgalmazzák.

Visinszki beszédében leleplezte a legfőbb háborús üszítőkat, de rámutatott az amerikai imperialista politika legfontosabb támaszára és okára. A háború az amerikai tőkés-monopoloznak 52 milliárd dollárt jövedelmezett. Evés közben jön meg az étvágy. Az elszigetelési politika, az »Amerika az amerikaiaké« elv egykori hívei nem akarnak lemondani erről a jövedelemről, amely így alakult:

	Háborúelőtti évek						
	1934	1935	1936	1937	1938	1939	
milliárd dollár *)	1	2	4	4	2	5	Összesen 18
	háborús évek						
	1940	1941	1942	1943	1944	1945	
milliárd dollár *)	6	9	9	10	9	9	Összesen 52

*) Kikerekített számok.

Világos, hogy ezeket a mamutjövdelmeket az amerikai mágnások csak úgy őrizhetik meg, ha a fegyverkezés tovább folyik, ha szabad piacokat nyernek az egész világon. Erre egyik fontos eszközük a háborús propaganda és úszítás is. Amikor elhangzott Visinszki javaslata, a reakciós sajtó vad üvöltésbe kezdett. De megszólalt a nép is, bizonyítván, hogy *a hivatalos Amerika hangja, nem az amerikai nép hangja*, megszólalt a többi tőkésországok népe is. A reakciós diplomácia miután előzőleg kijelentette, hogy meg kell fojtani a szovjet javaslatot, más hírokat kezdett pengetni és végeredményben elfogadták Visinszki javaslatának lényegét. Másik kérdés, hogy mennyiben hajtják azt végre? A tőkésországok — elsősorban Amerika — dolgozóitól függ, hogy saját házuk táján rendet teremtsenek és tartsanak. Nekik kell elsősorban megfékezni háborús úszítóikat.

Mind e jelenségek azt mutatják, hogy a tőkés monopolisták nem mindenhatók, hogy kénytelenek számolni erővesztéseikkel és a demokratikus tábor megnövekedett és napról-napra gyarapodó erejével.

De olvassuk tovább a nyilatkozatot:

»Az imperialista tábor és annak vezető-ereje az USA különösen támadó tevékenységet fejt ki. A tegnapi támadókai — Németország és Japán tőkés mágnásait — az USA új szerepre készíti elő, arra, hogy a maga imperialista politikájának eszközévé váljanak Európában és Ásiában«.

Az Egyesült Államok hadi kiadásai állami költségvetésének harmincöt százalékára rúgnak. Alaszkában, a Csendes-Océánon, Ázsiában, Afrikában, építik a katonai bázisokat és felvonulási területeket teremtenek. Eisenhower a sark-vidék katonai célú kihasználásáról szónokolt legutóbb. Fegyvert és katonai szakértőket küldenek Törökországba, Görögországba és Kínába. Kényszeríteni akarják a délamerikai országokat, hogy egységesítsék fegyverzetüket az Egyesült Államokkal. Mind ez körvetlen hadi készülődésekre mutat. Szinte felesleges említeni, hogy ebből az amerikai tőke közvetlen gazdasági előnyöket is kovácsol magának és terjeszti piacait, amire a fenyegető válság miatt fokozott erővel törekszik.

Ennek a terjeszkedő politikának a megnyilvánulását fejezi ki a sokat hangoztatott Truman-elv és annak európai változata a Marshall terv is. Japánban és Németországban az amerikai politika megakadályozza a hadiüzemek leszerelését, gátolja a békés célokra szóló termelés fejlesztését, szolgálatába fogadja az imperialista politika képviselőit, az iparmágnásokat. Intézkedéseivel hátorítja a demokrácia és a Szovjet Szövetség ellenségeit, emellett arra törekszik, hogy hatalmába kaparintsa a német és japán nehézipart. Ezen a ponton — különösen, ami Németországot illeti, — ellentétbe kerül az angol és francia érdekekkel.

A Truman-elvvel és a Marshall tervvel a napi sajtó és rádió kimerítően foglalkozott.

Aki népellenes háborúra készül, annak mindenekelőtt el kell fojtani saját országában a demokratikus mozgalmakat. Ezt a receptet még Hitler korából ismerjük. Amerikában, de másutt is egyremásra születnek meg a jogfosztó törvények, amelyek célja elvenni a néptől a demokratikus szabadságoknak még a látszatát is. Ez a törekvés a néptömegek ellenállásába ütközik. A háború »ideológiai« előkészítése a sajtón, rádión keresztül folyik. Egyrészt ellensúlyozni akarják azt a mély benyomást, amit a Szovjet Szövetség és a demokratikus országok

sikerei keltenek az egész tőkésvilág dolgozóinál. Másrészt azzal vádolják ezeket az országokat, hogy támadást készítenek elő a »békés« Amerika-Anglia ellen. Ez az oka a szüntelen rágalom és gyalázat-hadjáratnak, amit a reakciós sajtó folytat az egész világon. Az új háború mérgekeverői úgy vélik, tartós lelki előkészítésre van szükség, hogy katonáikat a demokratikus országok ellen küldhessék.

Ezekről a mesterkedésekről rántotta le a leplet Visinszki és megdönthetetlen tények halmazával kényszerítette a monopolistákat beismerésre és visszavonulásra.

Olvassuk tovább a nyilatkozatot:

»Az imperialista tábor fegyvertárában igen sokféle harcmodor szerepel. Egykép alkalmazza az erőszakkal való nyílt fenyegetést, szarolást és kicsikarást a politikai és gazdasági nyomás, a megvesztegetés különböző módszereit, kihasználja a belső ellentéteket és viszályokat saját állásainak erősítésére és mindezt elfedi liberális-pacifista dírcsal abból a célból, hogy becsapja és hálójába kerítse a politikailag tapasztalatlanokat.«

Ezt bizonyítják az atombombával való nyílt fenyegetések, idetartozik a demokratikus országok légiterrületébe való berepülés-sorozat, diplomáciai jegyzékek, erőszakos határsértések, az áruforgalom és segélynyújtás letiltása az »engedetlen« demokratikus országok felé.

De ide tartoznak az utóbbi időben leplezett népellenes összeesküvések is. Ennek a módszernek kifejezői Petkov, Dragolyub Jovánovics, Maniu, Mikolajczik, Pfeifer, stb. Ide tartozik az amerikai beavatkozás egyes országok belügyeibe. A francia és olasz kormányokkal szemben folytatott politika. Az amerikai diplomácia párisi-londoni-római képviselői semmibe se veszik a formákat és úgy viselkednek, mintha megszállt országokban lennének. A nekik nem tetsző minisztereknek ki kell válni a kormányból. A velük szembeszegülő pártokat üldözik és kezére járnak azoknak, akik népellenes politikát folytatnak és hajlandók alávetni magukat az amerikai világhatalmi törekvéseknek. Erre mutat, de Gaulle előretörése az Uomo qualunque támogatása Olaszországban.

Mindez veszélyezteti az országok függetlenségét és felségjogait. Az amerikai célok távlatai semmiben sem különböznek a hitleri távlatoktól. És Hitlerhez hasonlóan az amerikai imperializmus is igyekszik megteremteni a maga Quislingjeit. Azokat, akik szük osztályérdekből hajlandók elárulni hazájukat, népük nemzeti függetlenségét és szabadságát. Ezek között külön helyet foglalnak el a jobboldali szocialista vezetők. A hódító imperializmusnak Blum, Ramadier, Attlee, Bevin, Schumacher és a hozzájuk hasonlók — a második Internacionale tizenhárompróbas vitézei — a legalázatosabb, legalávalóbb és leggyalázatosabb lakásai.

Az angol laburista kormány legchurchillibb kül- és belpolitikát folytat. Megakadályozta az acélipar államosítását, az angol tőkésiek érdekében csökkenti a dolgozók életszínvonalát, fegyveres erőket tart fenn a világ minden táján, ahol csendőrrre van szükség a demokrácia ellen. Blum és Ramadier eladták magukat az amerikai imperializmusnak. A Kommunista Pártot — Franciaország legerősebb pártját — kimesterkedték a kormányból, nem hajtják végre saját pártjuk határozatát, amely kötelezővé tette a kommunistákkal való együttműködést. Németország kérdésében engednek az amerikai monopolok móbóságának és beleegyeznek abba, hogy föltámaszák a német imperia-

lizmus anyagi-alapját. Politikájukkal ékezt. vernek a munkásosztály soraiba és elősegítik De Gaulle diktatorikus törekvéseit. Pénzügyi politikájuk nyomorba taszítja a dolgozókat és katonaságot vezényelnek ki a kenyérért harcolók ellen.

Sohmacher a németországi, angolszász támogatást élvező, munkásellenes szociáldemokrata párt vezére, egykori Gestapo ügynök, híven szolgálja jelenlegi kenyéradóit és mindent megtesz, hogy megakadályozza a munkásosztály egységének kialakulását, mert ő és parancsolója is tudja, hogy az a legbiztosabb fegyver a szabadságért folytatott küzdelemben.

A jobboldali szociáldemokraták, akik valaha a tőkés rend támaszai voltak és védtek saját »nemzeti« imperialistáikat, ma az idegen imperializmus kiszolgálói hazájukban.

A nemzetközi élet jelleményei azt mutatják, hogy a reakció, háta mögött a fenyegető gazdasági válság rémével, minden irányban nyújtogatja csápjait és kész arra is, hogy terveit egy új háború kirobbantásával előmozdítsa.

Azonban »óriási a távolság az imperialisták ama kívánsága között, hogy szabadjára engedjék az új háborút és ama lehetőség között, hogy ilyen háborút megszervezzenek«, áll a nyilatkozatban.

A népek nem akarnak háborút. Ezt mutatja nemcsak a demokratikus országok politikája, hanem az imperialista országokban egyre erősebben jelentkező ellenállás is.

A Szovjet Szövetség a kereskedelmi, kulturális, baráti és szövetségi szerződések egész sorát kötötte meg mindazokkal, akik az együttműködést keresik. És ezek a szerződések nem parancsok: Alapvető tulajdonságuk a szerződő társ egyenrangúságának elismerése. És a Szovjet Szövetség nem zárkózik el egyetlen országtól sem — kivéve a fasiszta Spanyolországot, — hogy békés gazdasági kapcsolatot építsen ki. *Sztalin generalisszimusz kijelentette a nála járt Zilliacusnak, hogy eddig is, ezután is a — gazdasági, kereskedelmi és politikai — együttműködésre irányuló törekvés politikája marad a szovjet politika minden országgal szemben kezdve az USA-tól és Nagybritanniától. A tapasztalat azt mutatja, hogy lehetséges az együttműködés a különböző társadalmi és gazdasági berendezésű államok között.*

A népi demokrácia országai béke-politikájának mintaképe hazánk külpolitikája.

Október 15-én aláírtuk a Magyarországgal kötött kultúregyezményt. Előzőleg kereskedelmi megállapodást kötöttünk. Mit mutatnak ezek a szerződések? Azt, hogy Tito Jugoszláviájának békepolitikája következetes és amikor felszámolja a mult urai által masterségesen szított viszályokat, egyúttal a szilárd békét és barátságot építi a Dunamedence népei között, bátyát emelve ilymódon az imperialista mérgekverők tervei elé. A mi eszközeink a kulturális közeledés és gazdasági együttműködés.

Magyarország gyors iramban fejlődik a népi demokrácia vonalán. A választások a demokrácia győzelmét eredményezték. A magyar nép leküzdte a nehézségeket és halad a népi demokrácia útján. Az új kormány szakított a káros hintapolitikával és őszintén közeledik szomszédsaihoz. A magyar kormányküldöttség beográdi látogatása határkövet jelent a két ország egymásközti viszonyában, de a magyar nép fejlődésében is. A két miniszterelnök pohárköszöntője kifejezte ezt és

megvonta az éles különbséget a szerződések között, amit a népek államai és az urak államai kötnek.

Jugoszlávia azon van, hogy a velünk szoros gazdasági és politikai viszonyban álló országok egymásközt is megteremtsék az együttműködést. Hogy a népi demokrácia országai rendezve vitás kérdéseiket, baráti kapcsolatokat teremtsenek. Ezt követeli a világbéke megszilárdítása és az érdekelt országok belső fejlődése.

Magyarország kulturális egyezményt írt alá Bulgáriával is.

Meggyőződésünk, hogy a népi demokrácia szellemében rendeződik Magyarország viszonya Csehszlovákiával is. Ennek döntő előfeltétele, hogy a demokratikus erők leküzdjék a káros sovíniszta szellemet mindkét országon belül.

A jelen pillanatban a demokráciára legfontosabb a munkásosztály egysége. Ez az egység az alapvető erő az imperialista békebonatók elleni harcban. Ezt az egységet jelenti a Szakszervezeti Világszövetség. A dolgozó tömegek követelése a munkásosztály tökéletes politikai egységének megteremtése. Mennyiben követik a szociáldemokrata vezetők a tömegek kívánságát, az attól függ, hogy *eladták-e* magukat az imperialista politikának vagy sem, hogy *hisznek-e* a munkásosztály, a dolgozó nép *erejében* vagy sem. A fejlődés azt mutatja, hogyha a vezetők nem hajtják végre ezt a korparancsot, a tömegek politikai érettsége elég magasfokú, hogy azt nélkülük megteremtik.

Amerre nézünk a demokratikus erők támadását látjuk. Kínában, Vietnamban, Indonéziában és Görögországban a nép fegyverrel küzd szabadsága védelmében és sikereket ér el. Sikereket, amelyek érzékenyen gyengítik az imperializmust, gyarapítják az imperialista-ellenes erőket és dührohamokat váltanak ki a nemzetközi reakció táborában. Ennek kifejezése, hogy washingtoni nyomásra Brazília és Chile kormányai kihívásokat követnek el a demokratikus államok képviselői ellen és megszakítják a viszonyt azokkal. Az imperialista országokban jelentkező ellenállásról már beszéltünk.

A népi demokrácia országai a Szovjet Szövetséggel élükön tervgazdálkodásuk megvalósításával szilárdítják a demokráciát, szilárdítják a világbéke frontját. Példájuk serkenti a világ többi népeit és erősíti önbizalmukat. A demokrácia egyre inkább felismeri mérhetetlen erejét, amelyet nem zúzhat szét semmiféle eselszövés, fenyegetés és atombomba. Az öntudatos vezetés és a saját erejében vetett hit, a demokratikus tevékenység gátat vet az imperialista uszításnak és hódító politikának. A demokratikus országok népei óriási lendülettel építik boldogabb jövőjüket és napról napra érezhetőbb sikereket érnek el mind gazdasági, mind politikai téren. A tőkésvilág népei sem akarnak háborút és jogaikat követelik attól a rendszertől, amely a második világháborúból *legyengülve* került ki és egy minden eddiginél súlyosabb és mélyebb *válság* felé halad.

A küzdelem folyik. Egyik oldalon a sötétség erői, a népellenes rendszerek, az elnyomók és kizsákmányolók. A másik oldalon a nép, a világ dolgozó népe tömörül a népi demokrácia országai a Szovjet Szövetség köré, a harora az új háborús uszítók ellen. És *»a békeszerető népek reménykedve tekintenek Moszkvára; mint a békeszerető nagyhatalom fővárosára és a béke hatalmas támaszára«*. (Sztalin).